

เอ็ม เอ็น ฝ.ศ. โฉมใหม่ข้ามศตวรรษ

MN ForSor เป็นการพัฒนาแบบตัวพื้
ที่ถือว่าดีที่สุดตัวหนึ่งของไทยให้ดูร่วมสมัย
มากกว่าเดิม

During the early decades of the 20th century, the first Thai typeface having thick-and-thin contrast was introduced by a French designer who, from 1888 to 1913, was overseeing operations of the Assumption Printing House. Known in the publishing trade as ForSor for Farang Ses, or French, which denotes the nationality of its designer, this metal typeface represented a radical departure from the even-stroked Thai fonts of that time all of which resembled characters etched with a metal stylus on palm fronds. ForSor made its debut in a 1905 issue of the Echo de l'Assomption Journal.

That the popularity of ForSor does not wane with the passage of time — about a century since its introduction — may be explained by its unique letterforms. These are where certain Latin type features had been cleverly blended into the traditional Thai glyphs, for example: serifs on the flats of ช, ฃ, and ก; and horizontal curves on อ and ย. But most important is the way certain “confusing pairs” in its character set had been treated so that a high degree of legibility was achieved. (The body type of Thairath newspaper is set with an offshoot of ForSor.)

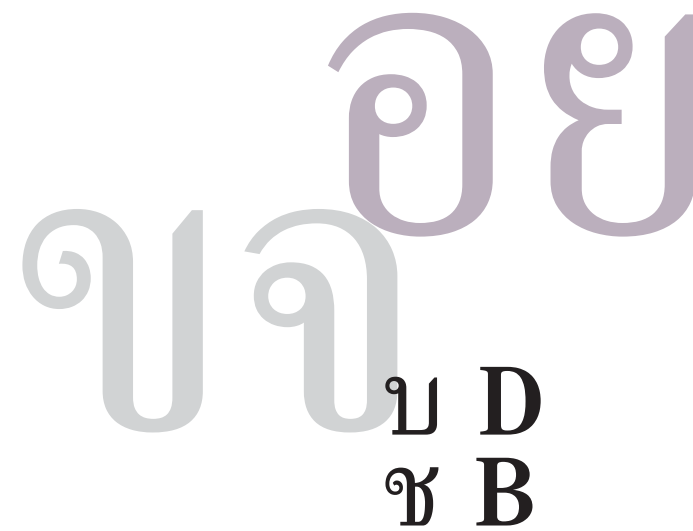
The legacy of ForSor has been preserved by Manop Srisomporn, who over the decades has digitized several derivatives of this classic face as phototype and PostScript fonts, the most notable of these being UPC Angsana. DB has obtained permission from this designer to recast one of his digitized ForSor versions as an even-weight face with horizontal cuts on the stems. The result is a new face with a crisp, minimalist look — an excellent transformation for the second century in the life of this classic face.

This latest digital makeover is named MN ForSor EW. A digitized version of Manop’s thick and thin design is also marketed under the name MN ForSor TT. The abbreviations EW and TT denote “Even Weight” and “Thick and Thin” respectively.

The Thai character set of MN ForSor EW has three weights with corresponding italics; while its Latin set is redrawn from Times New Roman with the stroke widths evened out and the serifs truncated.

ฟอนท์ ฝ.ศ. หน้าตาเป็นอย่างไร?

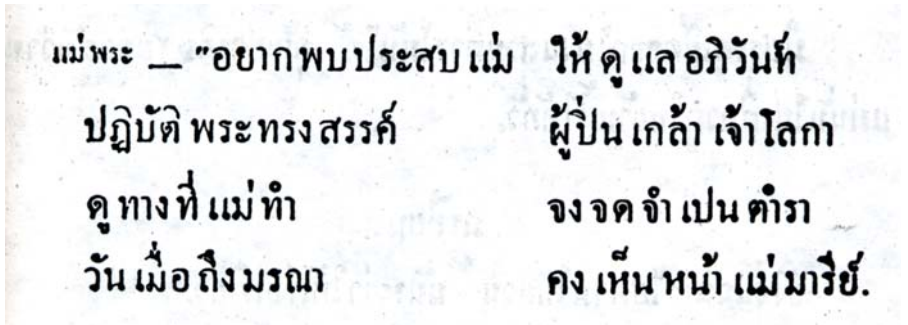
ถ้าถามคนไทยยุคนี้ว่าตัวพิมพ์แบบ “ฝรั่งเศส” หรือที่คนในวงการพิมพ์ยุคก่อนนิยมเรียกย่อๆ ว่า “ฝ.ศ.” นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร น้อยคนนักที่จะตอบได้ แต่ถ้าบอกว่าตัวพิมพ์พื้นในไทยรัฐหรือฟอนท์ UPC Angsana, TF Pimpakarn อย่างนี้พอตอบได้ว่าเป็นตัวพิมพ์เส้นหนักเบาที่อ่านง่ายดี. เส้นหนักเบานั้นสังเกตได้ง่ายว่าเส้นแนวตั้งจะหนากว่าแนวนอน ส่วนรายละเอียดของแต่ละตัวอักษร น้อยคนจะบอกได้ว่ามันเป็นอย่างไร (เพราะส่วนใหญ่เราจะเห็นตัว ฝ.ศ. ใช้เป็นตัวพื้ขนาดเล็ก ๆ) ต้องขยายขึ้นมาพิจารณาดู แล้วเราจะรู้ว่ามันสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการใช้อ่าน!



เกิดมาเพื่อเป็น “ตัวพิมพ์”

ในเมื่ออักษรลาตินยังแบ่งออกเป็นตัวพิมพ์กับตัวเขียน แล้วทำไมอักษรไทย ตัวพิมพ์ถึงต้องมีลักษณะเหมือนตัวเขียนอย่างตัวพิมพ์รดแลย์? ทำไมไม่ออกแบบเสียใหม่ล่ะ? นี่อาจจะเป็นแนวคิดของการออกแบบก็เป็นได้.

แบบตัวพิมพ์ ฝ.ศ. พบตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร “อัสสัมชัญอุโฆษสมัย” พ.ศ. 2448 หรือร้อยกว่าปีล่วงมาแล้ว! ไม่เพียงแต่เป็นแบบตัวเรียงพิมพ์ตะกั่วชุดแรกของไทยที่มีเส้นแบบหนักเบา (thick and thin) เท่านั้น แต่แบบอักษรหลายตัวล้วนถูกสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นตัวพิมพ์ที่ดี จึงดูแตกต่างไปจากตัวพิมพ์อย่างของหมอบรดแลย์ หรือแบบตัวเรียงพิมพ์ที่ยึดโยงอยู่กับลายมือเขียนบรรจงสมัยนั้นอยู่. ตัวอักษรเขียนนั้นมันข้อจำกัดเรื่องขนาด จะเขียนเล็ก ๆ ให้เป็นระเบียบอ่านง่ายนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ตัวพิมพ์คือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์ออกแบบขึ้นใหม่ เพื่อแก้ปัญหาของตัวเขียนดังกล่าว.



นวัตกรรมสุดล้ำ

ใครมีฟอนท์ลูกหลานฝรั่งเศสอย่าง UPC Angsana หรือ TF Pimpakarn ในคอมฯ ลองขยายตัวอักษรทั้งชุดดู จะพบวิธีการออกแบบตัว ฝ.ศ. ที่ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมสุดล้ำในยุคร้อยกว่าปีก่อน! ประการแรกคือการเอาแบบตัวพิมพ์อักษรลาตินมาผสมผสานกับตัวพิมพ์ไทยเป็นครั้งแรก และประการที่สองซึ่งเป็นส่วนสำคัญคือ การนำเสนอ “รูปโฉมอักษรใหม่” ที่หน้าตาแตกต่างไปจากตัวเขียนที่คนไทยเคยชิน เพื่อให้มันทำหน้าที่ในฐานะตัวพิมพ์ที่ดีได้เต็มภาคภูมิ.

อักษร ก และสมาชิกตัวคล้าย (ถ, ก ฯลฯ) พิจารณาที่ปาก จะพบว่าเป็นครั้งแรกที่ตัวพิมพ์ ก มีปากเป็นขีดสั้นๆ แนวนอนคล้าย serif ของตัวพิมพ์ลาติน.

อักษร บ, ป, ย, และ ช เป็นครั้งแรกที่เส้นฐานของมันมีกิ่งยื่นไปด้านหน้าคล้ายของตัว D โดยเฉพาะเส้นหลังและหางของตัว ช เป็นโค้งต่อเนื่องคล้ายตัว B.

อักษร ข, จ, ฉ, อ, ย เป็นตัวพิมพ์ชุดแรกที่เส้นฐานกลุ่มนี้เป็นเส้นโค้งแบบตัวพิมพ์เล็กหลายตัว (a, b, c, d, e, o, p, q, u.)

อักษร ค ดูให้ดีจะพบว่าเส้นคอของมัน แทนที่จะเฉียงทำมุมที่ฐานกับเส้นหน้า กลับลดรูปอยู่ในแนวตั้งเดียวกับเส้นหน้าซึ่งไม่เคยมีมาก่อน! วิธีนี้ช่วยให้ไม่เกิดหมึกเป็นจ้ำที่ฐานเหมือน ค ของตัวรดแลย์ อักษร จ ที่คอดังจากขนานกับเส้นหลัง อาจเป็นความจงใจแก้จ้ำหมึกตรงมุมแหลมที่ฐานของตัว จ แบบเดิมๆ ก็เป็นไปได้.

อักษร ด จะเห็นความจงใจจุดบรรจบระหว่างเส้นคอกับเส้นหน้าให้สูงขึ้นมา คงเพื่่อมุมจะได้บ้านไม่เกิดจ้ำหมึก (เช่นเดียวกับ ก, จ).

การเปิดหัวที่เดิมเคยเขียนม้วนกลม เช่นที่พบใน ด, ต, โ, ช, ฯลฯ ของตัว ฝ.ศ. ฟันธงได้เลยว่าเป็นความพยายามทำให้มันดูโปร่งเพื่อลดโอกาสหมึกท่วม.

แบบตัวพิมพ์ ฝรั่งเศส สำเนาขนาดเท่าจริง จากวารสาร 'อัสสัมชัญอุโฆษสมัย' (พ.ศ. 2448) พบมีตัว ฝ.ศ. ขนาดเล็กใช้แล้ว

คค

ฝรั่งเศส

ชช

ฝรั่งเศส

TH Sarabun

จิว ยังแจ้ว

จากหลักฐานที่พบในวารสารอัสสัมชัญอุโฆษสมัย พ.ศ. 2448 มีตัว ฝ.ศ. ขนาดตัวจิวใช้แล้ว ซึ่งเล็กกว่า ตัวบริดเลย์มาก นี่อาจเป็นคำตอบของโจทย์สำคัญที่คน ออกแบบตัว ฝ.ศ. ต้องการแก้คือ จะออกแบบตัวพิมพ์ ให้มีขนาดเล็กกว่าเดิมได้อย่างไร ? บางทีอาจมีการ ทดลองย่อตัวบริดเลย์มาทดลองพิมพ์ดูแล้ว แต่พบว่า อ่านยากเพราะหมึกมันท่วมเป็นจ้ำเสียมาก (พิมพ์แบบ Letter Press ยุคแรกด้วยกระดาษไม่เคลือบผิว) จึงต้อง แก้ปัญหาด้วยการออกแบบดังกล่าว...หรืออาจเป็น อัจฉริยภาพของคนออกแบบที่มีความรู้เรื่องงานพิมพ์ดี และจินตนาการเห็นปัญหาของตัวตะกั่วบริดเลย์ที่ขนาด เล็กจิ๋วได้ล่วงหน้า!

ต้นตำรับแก่คู่สับสน

ถ้าพิจารณาอักษรแบบใหม่ของตัว ฝ.ศ. เป็นคู่ๆ ระหว่าง ข-ช, ค-ด, ซ-ช จะพบว่ามันดูแตกต่างกันมาก ไม่มีทางอ่านสับสนได้แม้จะใช้ตัวขนาดเล็กจิ๋วก็ตาม ถ้าคุณลองเอาฟอนท์ TH Sarabun กับ UPC Angsana พิมพ์คำ พิมพ์ชื่อ สถานที่ หรือพิมพ์ชื่อคนต่างชาติ ด้วยตัวขนาด 10-12 พอยท์ให้คนไทยอ่าน จะพบว่า อ่านตัวอังกษง่ายกว่า TH Sarabun มาก เนื่องจากชื่อ พวกนี้ไม่ใช่คำที่ใช้ทั่วไปในภาษาไทยให้เราพอเคาได้ (โดยเฉพาะคนที่บกพร่องในการอ่านโดยสุจริต) หัว ช ของ TH Sarabun ที่รอยหยักเล็กจึงดูไม่ต่างกับหัว ช ดั้งนั้นเมื่อพิมพ์ชื่อ หลุยส์ ชัวเรช คนที่ไม่ใช่แฟนบอล อังกฤษ ไม่สนใจก็พาเลยก็อาจอ่านเป็น ชัวเรช (chuarech) เพราะไม่รู้จัก Luis Suarez ศูนย์หน้า ของทีมลิเวอร์พูล เช่นเดียวกับ บอย พีชเมกเกอร์ ผมเคยได้ยินคนในสื่อทีวีไทยพูดออกเสียงผิดอยู่บ่อยๆ เป็น พีชเมกเกอร์ (Peach Maker!?) แทนที่จะเป็น พีชเมกเกอร์ (Peace Maker) นี่อาจเป็นปัญหาของ ฟอนท์ที่พิมพ์ให้อ่าน (+ความบกพร่องทางภาษา ส่วนบุคคล).

ทำไมชื่อ “ฝรั่งเศส”

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ศาสตราจารย์ กำธร สติรกุล ค้นคว้ามาตีพิมพ์ในหนังสือ **ลายสือไทย ๑๐๐ ปี** เขียนอธิบายในหน้า 150 ว่า “ที่เราเรียกว่าตัว ฝรั่งเศสเพราะว่า แม่ทองแดงนั้นทำมาจากประเทศ ฝรั่งเศส” ในหนังสือ **แกะรอยตัวพิมพ์ไทย** โดย ประชา สุวีรานนท์ ที่หน้า 75 ได้กล่าวถึงเช่นกันโดยมีข้อความ ขยายว่า “สันนิษฐานว่าโครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแล ของ หลุยส์ รมิเออ ซึ่งเป็นผู้จัดการโรงพิมพ์อัสสัมชัญ (ระหว่าง พ.ศ. 2431-2456)” และยังมีคำบรรยายภาพ หลุยส์ รมิเออ ว่า “ผ่านการฝึกวิชาการพิมพ์และ การช่างต่างๆจากฝรั่งเศส”



หลุยส์ รมิเออ (ค.ศ. 2431-2456)

ฝรั่งเศส คค อย จบ

โซคา คค อย จบ โมโนไทป์กลาง

หลุยส์ รมิเออ คือคนออกแบบ ฝ.ศ.

ถ้าคุณย้อนกลับไปอ่านที่ผมวิเคราะห์การออกแบบ ตัวพิมพ์ ฝ.ศ. อีกครั้ง อาจมีคำถามต่อไปว่า คนออกแบบ ตั้งใจแก้ปัญหาคู่สับสนระหว่าง ข-ช และ ค-ด หรือเปล่า? บางทีการยึดถือความงามแบบตัวพิมพ์อักษรลาตินกับความพยายามแก้ปัญหาหมวมแหลมที่หมึกท่วมเป็นจ้ำ (เมื่อต้องออกแบบตัวพิมพ์ขนาดจิ๋ว) อาจมีผลข้างเคียง โดยบังเอิญให้ ข-ช และ ค-ด ดูชัดเจนไม่สับสนกันง่าย ก็ได้. แต่ถ้าพิจารณาดำแหน่งหางของตัว ส, ศ ของมันที่ เฉียงออกจากภายในลำตัวไปด้านขวาเลยเส้นหลัง แทนที่จะเฉียงจากกลางเส้นบนขึ้นไปทางขวาแบบตัวบริดเลย์

(ดู DB Bradley Angular และ DB Bradley Curved) หรือตัวธงสยาม (ดู DB TongSiam) ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า เราจะพบว่าเป็นความตั้งใจให้คนอ่านสังเกตเห็นหางมัน ได้ง่ายกว่าตัวบริดเลย์หรือธงสยาม เพราะที่ตัวขนาดเล็กจิ๋วหางแบบบริดเลย์และธงสยามจะดูคลืนกับรูป สระบบอย่าง อ, อี, อี, อี จนทำให้สังเกตเห็นหางยาก กว่า ส, ศ ของ ฝ.ศ. ที่ตั้งใจออกแบบให้หลบห่างระบบ นั่นเอง.

ยิ่งหัว ช ไซ้ ใหญ่กว่า ช มากเท่าไร รอยหยักบนหัว ของ ช ก็จะเป็นชัดมากขึ้น และไม่สับสนกับ ช ซ่าง. รอยหยัก ช เปรียบได้กับรอยหยักสมองของคนออกแบบ ที่คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของตัวพิมพ์พื้นว่ามีไว้อ่าน.

การ “มองเห็น” คู่สับสนในอักษรไทย และลงมือ แก้ไขเป็นตัวพิมพ์ได้ลงตัวเช่นนี้ ไม่น่าจะเป็นงานแก้ ปัญหาของคนไทยที่คุ้นเคยกับอักษรเขียน (ขนาดโต) ของไทย และน่าจะเป็นวิธีคิดของคนที่มีความรู้ความ เข้าใจข้อจำกัดของตัวเรียงพิมพ์ตะกั่ว (ขนาดเล็ก) ที่มีต่อการอ่านอย่าง หลุยส์ รมิเออ มากกว่า.

แม้ประเทศฝรั่งเศสจะเคยรุกรานสยาม ทำให้เรา ต้องเสียดินแดนในสมัยรัชกาลที่ 5 (จนมีการเดินขบวน ครั้งแรกโดยนิสิตจุฬาฯ, นร. เตรียมอุดมฯ ฯลฯ เรียกร้อง พระตะบอง, เสียมราชู๋ คินมาได้ตอนหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ใหม่ ๆ) แต่เรายังเป็นหนี้บุญคุณ หลุยส์ รมิเออ ที่สร้างตัวพิมพ์ไทยที่ดีที่สุดแบบหนึ่งให้เราใช้. การแก้ คู่สับสนตัว ฝ.ศ. เป็นแบบอย่างให้กับฟอนท์จำนวน มากมายจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นตัว โมโนไทป์กลาง ที่คุณพีระ ด. สุวรรณ ออกแบบ (ดู MN Pimai) ไปจนถึง DB Soda ที่ผมเป็นผู้ออกแบบเอง. ตัวอักษรหลายตัว ก็ได้รับอิทธิพลจากตัว ฝ.ศ.

ช่วง 100 ปี มีอะไรเปลี่ยน?

ในช่วง 100 ปีแรกของ ฝ.ศ. นั้นมีความเปลี่ยนแปลง จากต้นฉบับเดิมของ หลุยส์ รมิเออ น้อยมาก โดยเฉพาะ ช่วงที่เป็นยุคตะกั่ว ตัว ฝ.ศ. มีขนาดให้เลือกมากขึ้น ก็จริง แต่ที่จัดว่าหน้าตาเปลี่ยนแปลงไปชัด ๆ ก็คือ **ตัวฝรั่งเศสดำ** ที่ต้องการให้เป็น Extra Bold หน้าตา หลายตัวจึงเปลี่ยนไป เช่น อ, ย เส้นล่างเปลี่ยนเป็น แบนราบไม่โค้งเหมือนแบบดั้งเดิม หรือตัว ช, ซ ก็ขมวดหัวหลบเข้าแนวเส้นหน้า ไม่ยื่นเลยเส้นหน้า ออกมามากเหมือนเดิม (ตัว ฝ.ศ. ดำในฟอนท์ตระกูล UPC ใช้ชื่อว่า UPC Quakerlady แทนที่จะเป็น UPC Angsana Extra Bold.)

กบขคคขงจจขขณญฎฐฎฒณคตถททชน

MN ForSor TT

กบขคคขงจจขขณญฎฐฎฒณคตถททชน

MN ForSor EW

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ช่วงปลายยุคตะกั่วมีตัว ฝ.ศ. แบบโมโนไทป์เกิดขึ้น แต่ไม่พบความเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2519 ไทยรัฐยกเลิกระบบตัวตะกั่ว หันมาใช้ตัวเรียงพิมพ์ด้วยแสง แบบตัวพิมพ์ ฝ.ศ. ถูกปรับปรุงใหม่ ใช้กับไทยรัฐ โดย อ.ทองเดิม เสมรสุต เป็น 3 น้ำหนัก และใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้. ตัว ฝ.ศ. เดิมนั้นไม่นิยมใช้ ตัวขนาดเล็กมากกับเนื้อหาปริมาณมากเพราะให้สีที่เข้มเกินไป ตัวพื้น ฝ.ศ. ในไทยรัฐจึงถูกเขียนใหม่ให้บางกว่าเดิม เมื่อพิมพ์ด้วย ‘แทนเวบ’ บนกระดาษ หนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เคลือบผิว หมึกจะซึมจนเส้นที่ดูว่าบางไปกลับปรากฏชัดในขนาดเล็กจิ๋ว. ส่วนน้ำหนัก ฝ.ศ. กลางไทยรัฐจะหนักกว่า ฝ.ศ. เดิมเล็กน้อย และ ฝ.ศ. หนาสุดก็ไม่ต่างขนาด ฝ.ศ. คำ.

จากนั้นไม่นาน อ.มานพ ศรีสมพร ได้อนุรักษ์ตัว ตะกั่วเก่าเป็นตัวเรียงพิมพ์ด้วยแสง ประกอบด้วยตัว ฝ.ศ.ปรกติ ฝ.ศ.หนา และ ฝ.ศ.คำ เมื่อเข้าสู่ยุคฟอนท์แบบโพสต์สคริปท์ อ.มานพ ได้สร้าง ฝ.ศ.เป็นโพสต์-สคริปท์ซึ่งกลายเป็นต้นแบบของ UPC Angsana.

ฝรั่งเศสจ๊กโก้

ในระหว่างปี พ.ศ.2530-0531 สุรพล เวสารัชเวศย์, ผม และน้อง ๆ หลายคนร่วมกันสร้างฟอนท์ออกมาหลายแบบ หนึ่งในจำนวนนั้นมี ฝ.ศ.ทำใหม่ชื่อ DB Narai เส้นจะหนักกว่า ฝ.ศ.เดิม ๆ เล็กน้อย ที่แตกต่างออกไปมากคือ DB Narai Modern (คุณสุรพล เป็นคนเสนอและตั้งชื่อ) เป็นการนำตัว DB Narai มาบีบพอมแล้วกระจายช่องไฟให้ห่างมาก ๆ (เอาใจนักออกแบบขาใจ). ถึงปี พ.ศ.2549 ที่ฟอนท์ตระกูล DB#1 ออกขาย DB Narai Modern กลายเป็นโก้แก่ out ไปแล้ว ผมเลยไม่ได้ใส่เข้าไป.

ครบ 100 ปี มีปรับใหญ่

ในต้นปี พ.ศ.2548 ผมตั้งคำถามกับตัวเองว่า *ทำไมไม่มีใครทำตัว ฝ.ศ.ที่ชัดให้เป็นเส้นสม่ำเสมอ?* ว่าแล้วก็เอาตัว ฝ.ศ.นารายณ์มาปรับปรุงใหม่เป็นเส้นสม่ำเสมอ และทดลองใช้กับหนังสือ ‘เสี้ยวศตวรรษศาลแรงงานไทย’ เป็นเล่มแรก ตีพิมพ์ในเดือนเมษายน พ.ศ.2548.

เป็นความบังเอิญอย่างเหลือเชื่อ เมื่อย้อนดูปีที่ ฝ.ศ. ใช้ครั้งแรกในวารสารอัสสัมชัญอุโฆษสมัย พ.ศ.2448 แล้ว พบว่า ฝ.ศ.เส้นสม่ำเสมอโฉมใหม่ของ DB เกิดขึ้นในปีที่ตัวพิมพ์ ฝ.ศ.มีอายุครบ 100 ปีพอดี! (2548-2448 = 100). ถัดจากนั้นมา 2 ปี ผมขาย ฝ.ศ.โฉมใหม่เป็นยูนิโคด ให้ เครือเนชั่น ใช้เป็นตัวพื้นในหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีเงื่อนไขว่าแบบตัวพิมพ์อักษรลาตินของ ฝ.ศ.โฉมใหม่ที่ผมทำมาจากตัว Times นั้น ขอสงวนสิทธิ์เอาไปพัฒนาเชิงพาณิชย์ต่อได้.

ช่วงเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีฟอนท์โพสต์สคริปท์ เป็นฟอนท์ยูนิโคด วงการอุตสาหกรรมการพิมพ์ไทย ออกทุนให้กลุ่มคนทำฟอนท์อนุรักษ์ฟอนท์มาตรฐานหลายตัวเป็นฟอนท์ยูนิโคด ตระกูล TF แจกจ่าย ใน พ.ศ. 2551 หนึ่งในจำนวนนี้มีตัว ฝ.ศ. ชื่อ TF Pimpakarn หน้าตาใจไม่ต่างจากเดิมที่ใช้กันมานานมากตั้งแต่หลังปี 2530. UPC Angsana ฉบับยูนิโคด ก็คงรูปแบบเดิมไว้ด้วยเหตุผลเดียวกัน.

โดยสรุป ในปีที่ตัวพิมพ์ ฝ.ศ. อายุครบ 100 ปี ได้มีการปรับปรุงรูปโฉมขนานใหญ่ จากเส้นหนักเบา เป็นเส้นสม่ำเสมอแล้ว เป็นฟอนท์ DB Nation ที่ใช้เฉพาะในเครือเนชั่น

MN ForSor โดย DB

เมื่อมีโครงการนำฟอนท์โพสต์สคริปท์เก่าที่ อ.มานพ ศรีสมพร สร้างไว้มาพัฒนาต่อ ผมจึงถือโอกาสนำโครงการ ฝ.ศ.เส้นสม่ำเสมอมาปิดฝุ่นทำขายใหม่ โดยทำจาก ฝ.ศ.ของ อ.มานพ ที่ใกล้เคียงต้นตำรับของ หลุยส์ รอมิเออ มากที่สุด. ฟอนท์กลุ่มนี้ให้ชื่อว่า MN ForSor (MN ตั้งเป็นเกียรติให้อ.มานพ) เมื่อมีทั้งเส้นหนักเบาแบบเดิมกับเส้นสม่ำเสมอแบบใหม่ ชื่อ MN ForSor จึงจำเป็นต้องมีอักษรย่อ พ่วงท้ายเป็น MN ForSor TT (thick and thin) และ MN ForSor EW (even weight) ตามลำดับ.

บปฬฬพฬภมยรฤฤภวศษสหฬอฮ

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙

บปฬฬพฬภมยรฤฤภวศษสหฬอฮ

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙

สส

ส ของ MN ForSor EW (ขวา)
หางยกสูงกว่า ของ ฝรั่งเศสต้นแบบ
เพื่อทำให้ชอกได้หางโปร่งขึ้น

ดีบี เนชั่น เอ็ม.เอ็น.ฝ.ศ.

เทียบที่น้ำหนัก Medium ด้วยกัน
MN ForSor EW หัวโปร่งกว่าเล็กน้อย

เก็บการันต์นะจ๊ะ

แก้ไข

MN ForSor TT ต่างกับต้นแบบตรงไหน?

เป็นความตั้งใจที่จะให้เหมือนตัวเดิม ๆ ที่ใช้งานกันอยู่นานแล้ว เพียงแต่เก็บรายละเอียดเส้นสายให้ราบรื่นขึ้น นอกจากจะจงใจเอาชื่อ ฝ.ศ.กลับมาใช้ใหม่แล้วยังเอาตัวการันต์ของเดิม ๆ ที่คล้ายเลข ๖ กลับด้านกลับมาใช้ใหม่เพื่อย้อนอดีต. เครื่องบนบางตัวของ ฝ.ศ.เก่า ไม่ว่าจะป็นไม้ตรี ไม้ไตคู่ หรือการันต์ที่ออกแบบไว้เป็นตัวหัวตันขนาดเล็ก ๆ ถือเป็นารแก้ปัญหาคือดีมาก ใน พ.ศ.2448 จึงเก็บไว้เป็นที่ระลึกไม่ได้แก้ไขให้หัวโปร่งเหมือนอย่างฟอนท์ตัวพื้นทั่ว ๆ ไป.

แล้ว MN ForSor EW ต่างอะไรกับ DB Nation

ในการทำ ฝ.ศ.เดิมให้เส้นสม่ำเสมออันที่จริงเป็นเรื่องที่ควรทำมาก่อนหน้านานแล้ว (ไม่น่าปล่อยมาจนถึง 100 ปี!) ปัญหาที่พบคือ เมื่อทำถึงตัว ส นั้น หางของมันที่ลากออกจากเส้นกลางต้องยกสูงขึ้นเพื่อให้พื้นที่ว่างรูปสามเหลี่ยมแคบเกินไปจนอุดตัน แม้จะต่างจาก ส ต้นแบบไปบ้างแต่ก็ยังคงอ่านง่าย เพราะสังเกตหางได้ง่ายจากภายในลำตัว. ใน MN ForSor EW ก็ยังใช้วิธีการเดิมเหมือน DB Nation.

ฟอนท์ DB ที่ขายให้ Nation ไปนั้นยังค่อนข้างอนุรักษ์นิยมอยู่ กล่าวคือ การตัดปลายหางอักษรที่ตั้งขึ้นทุกตัวยังคงตัดเฉียง เหมือนแบบ ฝ.ศ.เดิม ขณะที่ MN ForSor EW ตัดหางทั้งหมดในแนวนอน.

ปัญหาหนึ่งที่พบใน DB Nation ก็คือตัว ไ. เมื่อทำตัว Bold มวลทางด้านบนหนักเกินไป ต้องรีดเส้นหางให้บางลง. ใน MN ForSor EW ได้แก้ไขโดยลดรูปรอยหยักลง นอกจากทรงตัวได้ดีขึ้นยังไม่ยื่นไปเกาะกระรอนเครื่องบนของตัวที่อยู่ข้างหน้า.

สมบัติเดิมของตัวอักษรโรมันของ DB Nation ที่สงวนสิทธิ์ไว้ ถูกนำมาขัดเกลาใหม่ให้เนียนขึ้น. ตัวพิมพ์ใหญ่โดยเฉพาะตัวเลขอารบิกที่โดดเด่นไปถูกลดขนาดลงเล็กน้อย (ไม่เหมือนฟอนท์ Times เดิมที่ตัวพิมพ์ใหญ่ของมันสูงเท่าปลายหางกลุ่มตัว b, d, h, k) ทำให้ใช้ร่วมกับชุดตัวพิมพ์ไทยได้กลมกลืนเนียนตาขึ้นกว่าเดิม.

โฉมใหม่ข้ามศตวรรษ

สำหรับงานพิมพ์ที่ต้องการตัวที่อ่านง่าย สามารถใช้ฟอนท์ MN ForSor ทั้งแบบเส้นหนักเบา และแบบสม่ำเสมอ อย่างละ 6 สไตล์ ควบคู่กันไปได้เป็นครอบครัว. ตัว MN ForSor EW ที่เรียงง่ายขึ้นช่วยให้มันก้าวสู่ศตวรรษใหม่อย่างร่วมสมัย ด้วยความเคารพในคุณค่าตัวพิมพ์ต้นตระกูลของมัน

ที่สวยด้วยประโยชน์ใช้สอย.

id

ตัวพื้นที่ใช้ในบทความนี้ : MN ForSor EW ขนาด 14.5 พอยท์ ระยะบรรทัด (Leading) 15.5 พอยท์.

คำบรรยายภาพ : MN ForSor EW Medium ขนาด 13 พอยท์